

Класната борба во Грција

Општество / Европа

Јурај Каталенац

За класната борба и ситуацијата во Грција разговараме со *TPTG* (Ta Paidia Tis Galarias, Децата од задните седишта на автобусот), група анти-авторитарни комунисти од Атина собрани околу истоименото списание кое излегува, во недефирани временски периоди, веќе 22 години. Овие активисти ни даваат една навистина опширна и детална марксистичка анализа на ситуацијата во Грција, почнувајќи од самата криза на капитализмот и начинот на кој капиталот се обидува да се зачува преку мерките на штедење.

Во 2010 г. ја објавивте статијата „Оптоварени од долгот“. Во неа се занимавате со начинот на кој кризата на капитализмот се одразува врз Грција, односно за „должничката криза“ и „шок терапијата“ на владата на ПАСОК во соработка со ЕУ и ММФ, преиспитувајќи ги можностите за класна борба во она што го нарековте „најжесток класен напад од крајот на Втората светска војна, наречен мерки на штедење“. Неодамна, на 12 април, го објавивте дополнението на „Оптоварени од долгот, надополнето“. Можете ли накратко да ни дадете анализа на ситуацијата во Грција?

Во првата статија утврдивме дека отежнувањето на продолжената криза на капиталистичката репродукција е пролонгирано со одредена монетарна политика, која доведе до релативна автономизација на финансискиот капитал и поблиска интеракција меѓу извозниците на капитал/заемодавци и должници со зголемени износи на долг, јавни или приватни (на ниво на ЕУ, ова се покажува во вид на хиерархиска интеракција меѓу нациите од „центарот“ и нациите од „периферијата“). Дополнителниот јавен долг е предизвикан со

социјализацијата на капиталистичките загуби по пукањето на меурот на американскиот пазар со недвижности, што доведе до рецесијата од 2008 г., и спасувањето на банките. Во Грција, режимот на акумулација, карактеристичен за 1990-те и 2000-те години, беше заснован на растот на инвестициите во фиксниот капитал и растот на продуктивноста на трудот, како и на двојниот пазар на труд и високата јавна и приватна потрошувачка која овозможуваше ниска реална каматна стапка на периферијата на еврозоната (поради поголемите стапки на инфлација во споредба со оние од „центарот“) и соодветен прилив на капитал од вишоците на ЕУ „центарот“. Овој режим почна да покажува знаци на слабеење од средината на 2000-те, поради падот на стапката на експлоатација, а целосно се распадна по појавата на кризата.

Почетните мерки на штедење се развија во полнокрвна политика на девалвација на капиталот, што ја продлабочи рецесијата и го зголеми јавниот долг. Главниот елемент на политиката на девалвација на капиталот е депрецијација на работната сила која за цел има слабеење на моќта на работничката класа преку воспоставување трајни мерки на штедење и механизми на дисциплинирање, како и создавање големи резерви на армија на трудот. Освен тоа, таа депрецијација на работната сила е олеснета со институционалното укинување на колективните договори, процес кој, во голема мера, ја поткопува самата функција на механизмите на репрезентација на работниците. Општата политика на девалвација, со своите мерки како докапитализацијата на банките, отстранувањето или експропријацијата на одреден дел од вкупниот општествен капитал (малите и средни претпријатија) кој не е во состојба да го валозира вишокот капитал, депрецијацијата на мениците и падот на потрошувачката и инвестициите, се презема за централизација на капиталот, репродукција на т.н. примитивни акумулации и преовладување на раздвоеноста на различните моменти во репродукцијата на капиталистичкиот однос која постоеше пред кризата. Во процесот на девалвација на капиталот сепак постојат некои инвестициски планови, посебно во енергетскиот сектор (соларна енергија, нафта и јаглен) и долг список на претстојните приватизации на државните служби и претпријатија кои, меѓутоа, во опкружувањето на длабоката рецесија и недостаток на државни инвестиции, се чинат многу неизвесни.

Како илустрација на ова што е наведено, ги приложуваме најновите податоци кои ги собравме.

Во периодот од 2010 до 2011, БДП е намален за 10%.

Вкупната потрошувачка падна за 12,6% (-10,7% за личната потрошувачка и -14,5% за јавната потрошувачка). Инвестициите во капиталните влогови се намалени за 17,9%.

Извозот на стоки и услуги порасна за 14,5% во истиот период. Причина за овој раст е заздравувањето на меѓународната трговија, што подразбира пораст на странската побарувачка во сите земји. Значи, ако се постави во меѓународен контекст, грчкиот пазарен резултат од извозот на стоки и услуги во периодот 2010-2011 е -1% во однос на 2009, што претставува најлоша состојба на извозот во последните 20 години. Извозот одговара на само 1/5 од БДП.

Во вториот квартал од 2011 г. вработеноста е намалена за 6,1%, а невработеноста порасна за 36,5% во однос на вториот квартал од 2010. Стапката на невработеност достигна 20,9% во декември лани или, со други зборови, над еден милион луѓе се невработени. Посебно се погодени жените на возраст од 15 до 34 години чијшто процент на невработеност изнесува 32%, и младите луѓе (15-24 години) чиј удел изнесува 48%. *GSEE* (Општа конфедерација на грчките работници) проценува дека стапката на невработеност е споредлива само со еден период, во раните 1960-ти, кога стотици илјади Грци емигрираа во централна Европа, Северна Америка и Австралија. Имајте на ум дека процените за 2012 не ги земаат предвид следниве откази во јавниот сектор: 15.000 државни работници ќе бидат отпуштени во 2010, а вкупно 150.000 до 2015 г. Единствениот сектор каде

што вработеноста е во пораст е полицијата. Во периодот 2010-2011 просечната номинална плата во приватниот сектор е намалена за 4,5%.

Денес едно од четири комерцијални претпријатија е затворено, а нивната конфедерација проценува дека 38% ќе бидат затворени до летото 2012. За време на периодот 2010-2011, затворени се 68.000 мали и средни претпријатија (јануари-септември 2011: губење на 67.000 работни места), додека процената за 2012 е исто така тмурна: затворање на 60.000 претпријатија и губење на околу 100.000 работни места. Важно е да се напомене дека малите и средни претпријатија во Грција се вистинската потпора на грчкото стопанство и општество. Нивниот удел во вкупниот број капиталистички претпријатија изнесува 99,9%, а уделот во вкупната вработеност 85,6% – ако не го земеме работењето во т.н. сива економија, што може да се спореди со 66,9% удел на малите и средни претпријатија во ЕУ. На малите и средни претпријатија во Грција отпаѓа 72% од производството на додадена вредност во споредба со 58,4% во ЕУ, според статистичките податоци од 2011.

Не влегувајќи во детали, бидејќи резевите варираат во зависност од пензиските фондови, износот на пензиите и пензиските фондови на кои им припаѓа одреден работник, поради новите мерки, ќе се намалат за 10 до 20%, пензиските надоместоци за 30%, додека здравствената заштита се влошува, а социјалните бенефиции за лицата со инвалидитет исто така се намалени.

Од 2010 до 2011 г. платите во јавниот сектор се намалени за 23%. Со воведувањето нова скала на плати во тој сектор во ноември 2011 платите беа намалени во просек за дополнителни 20%. Пред новиот круг на штедење, реалните надници во приватниот сектор се намалени за 8%. Сега основната плата е намалена за 22%, а за работниците на возраст до 25 години – за 32%. Тоа значи дека основната плата е намалена на 480 евра, или 400 евра за оние под 25 години. Надоместот за невработените е намален на 350 евра (но во Грција овој надомест може да се прима само една година, а условот за остварување на ова право е претходно работење со целосно работно време од најмалку две години пред отказот).

Во 2011 г. дефицитот на државниот буџет е зголемен во апсолутен износ за 1,3% во споредба со 2010. Државните приходи се намалени за 2,8% во истиот период. Ова се причините за намалување на државните приходи: а) намалување на просечната плата, просечната пензија и вработувањето, и со тоа и намалување на износот од поврзаните поединечни даноци на приход; б) падот на профитабилноста на капиталистичките претпријатија која, во

комбинација со намалувањето на данокот на добивка за 1% во 2011 г. доведе до значително намалување на данокот на добивка (кој ќе биде помал за 20 до 24% во 2012); в) растот на приходите од индиректните даноци (ДДВ, данокот на масло, алкохол и тутун) кој беше понизок од очекуваното поради намалување на потрошувачката, и покрај зголемувањето на даночните стапки; и г) големиот пораст на даночните работи наместо првобитното планирано намалување поради неуспехот на новата релевантна регулација на данокот.

Главната причина за зголемување на државните трошоци е зголемувањето на долгот: каматата порасна за 23,6% во однос на 2010. Од друга страна, т.н. „примарни трошоци“ паднаа само за 1,3%, и покрај длабоките резони на платите во јавниот сектор. Причината за ова треба да се бара во зголемувањето на издатоците, од 12,8% за социјалната сигурност, социјалната помош и социјалната заштита. Овој пораст е последица од: а) зголемените субвенции на пензиските фондови кои се наоѓаат на работ на пропаста поради огромното намалување на социјалните придонеси, а тоа намалување е предизвикано со големиот пораст на невработеноста, намалувањето на просечната плата и голема аекспанзија на хонорарните договори и договори за скратено работно време, и б) зголемените издатоци за надомест за невработените, предизвикани исто така со порастот на невработеноста. Понатаму, воените издатоци се намалени за 60%, додека расходите кои се однесуваат на „Програмата за јавни инвестиции“ се намалени за 21,8%. Според Евростат, уделот на грчкиот државен долг во БДП драматично пораснал од 113% во 2008 и 129% во 2009 г. на 145% во 2010,

за во 2011 г. да достигне 165,3%. Според Европската комисија, тој ќе биде намален на 161,4% во 2012 г. поради спроведување на Програмата за јавни инвестиции, но повторно ќе порасне на 165,3% во 2013. Потоа, според оптимистичките фантазии на ЕК, дефицитот ќе почне да паѓа постепено, бидејќи грчкиот БДП ќе расте, и ќе дојде на ниво од нешто помалку од 120% до 2020, односно на исто ниво како и во 2009, кога стратегијата на фискален тероризам беше усвоена заради „спас“ на оваа земја.

Грчката работничка класа во 2010 г. беше седмата најсиромашна во ЕУ, во релативна смисла 27,7% од населението тогаш живеело во домаќинства со доход под „прагот на сиромаштијата“ (60% од националниот расположлив доход). Сигурно е дека таа бројка пораснала оттогаш и дека поголемиот дел од пролетаријатот се наоѓа под „прагот на сиромаштијата“ . Бројот на бездомници е 20.000 (дури 11.000 се во Атина), што последниве две години претставува раст за 20-25%. Повеќето нови случаи со грчките бездомници не е поврзана со зависноста од дроги или ментални болести, како што главно беше случај пред 2008, туку со долгорочната невработеност и/или со одземањето на станбениот простор. Самоубиствата (и обидите за самоубиство) пораснаа од 507 во 2009 г. на 622 во 2010 (+22,5%). Споредено со грчката просечна стапка на самоубиства (3,5 на 100.000 луѓе, една од најниските во Европа), ова зголемување добива многу поголеми размери: +31,4% во 2009, +61,4% во 2010 и +55,7% во 2011. Стотици луѓе беа сведоци на самоубиството со огнено оружје на еден 77-годишен пензионер на плоштадот Синтагма. Во прошталното писмо напиша дека не сакал да заврши во потрага по храна во кантите за ѓубре. Веста за неговиот трагичен крај доведе до широко распространет бес. Истото попладне неколку илјади луѓе се собраа на плоштадот и дојде до мали судири со полицијата.

Не постои официјален преглед на состојбата во здравствениот систем за периодот 2010-2011. Еве некои од главните промени кои ги искусивме: од почетокот на годинава, четирите главни фонда за здравствена заштита и осигурување (оние за државните службеници/работници, работниците во приватниот сектор, за самовработените – што ги вклучува и работниците, и малите претприемачи, и селаните) се обединети во еден, Национална организација за пружање здравствена помош, кој покрива 9,5 милиони луѓе. Според одредбите на новиот офнд, бројот на лекари кои се во договорот изнесува само 5.000, што значи дека еден лекар доаѓа на 2.000 осигурани пациенти. Освен тоа, најголемиот број пациенти на кои им е дозволено бесплатно да посетат лекар изнесува 50 неделно, а 200 за целиот месец. Откако ќе се остварат овие бројки, наредните пациенти мораат да платат за здравствената услуга.

Постои растечка тенденција на иселување меѓу квалификуваните и неквалификуваните работници. Се чини дека државата го фаворизира таквиот развој на нештата поради ослабнување на претстојната класна борба. Многу доселеници од источна Европа (Албанија, Полска, Романија) кои за време на минатите години работеа во градежниот сектор, како и многу Курди, ја напуштаат земјата бидејќи не можат повеќе да најдат работа. Во исто време полицијата ги гони уличните продавачи од Азија и Африка под изговор „сузбивање на незаконската трговија“, а градските центри се под постојан надзор, додека присутноста на интервентната полиција и полициски сили во областите каде што си го поминувата времето маргинализираните пролетери е повеќе од очигледна. Медиумската пропаганда, која ја зацврстува агендата на јавниот дискурс, многу грубо ги поврзува илегалната имиграција и зголемената стапка на криминал и заканите за јавно здравје, и на доселениците им наметнува лик на жртвено јагне за сите страдања низ кои минува сегашното грчко население. Истовремено, полицијата не ги спречува нападите на фашистичките групи врз доселениците. Воведен е нов закон како дел од договорот со меѓународната тројка, кој одредува дека во следните три месеци сите „илегални имигранти“ кои работат во земјоделскиот сектор или како медицински сестри, послуга и чистачи мораат да одат со своите работодавци во полиција за да ги регистрираат. Во рок од шест месеци по регистрирањето имигрантот мора да се врати во земјата од која дошол, а само по еден месец по депортирањето работодавецот може да поднесе барање за едногодишна дозвола за да вработи имигрант.

Поткупувањето на функцијата на синдикатите го покажува и неодамнешното затворање на Работничката станбена организација (ОЕК) и Работничкиот социјален фонд (ОЕЕ) под надзор на Министерството за труд, како дел од намалување на јавниот сектор во вид на придржување до условите кои на Грција ѝ се наметнаа од страна на доверителите. Придонесите од работниците и шефовите ги финансираа овие две организации, и неодамна се укинати (т.н. „намалување на другите трошоци освен надниците“) за државата да може да собере дополнителни 300 милиони евра за финализиција на договорот за нов пакет помош, склопен со тројката (ЕУ, ММФ, Европска централна банка). Бидејќи ОЕК беше задолжен за државно субвенционирано домување на сиромашните и големи семејства, проценето е дека има околу 1 милијарда евра расположлив капитал за развој на станбени единици низ цела Грција. Меѓутоа, затворањето на работничкиот социјален фонд (ОЕЕ) има уште еден ефект, оној на синдикатите. Основан 1931 г. од страна на државата, функцијата на ОЕЕ е манипулација и контрола над синдикатите, преку финансиска потпора и пружање станбени услуги на членовите на оние синдикати чии „цели и активности не биле против законот“, како што диктира неговиот основен закон. Синдикатите ја достигнаа точката на која нивната немоќ конечно ја поткопува самата нивна егзистенција.

Дали Грција ќе ја урне еврозоната? Како падот на еврозоната би влијаел на класната борба во Грција и остатокот од Европа, и како би влијаел на грчката економија и развојот на кризата?

Дали оваа посебно ирационална состојба на „невработен капитал на едниот пол и невработена работничка популација на другиот“ (Маркс) ќе се решава во иднина низ контролирана рецесија, која ќе доведе до пораст на конкурентноста на грчката економија во новиот европски акумулациски циклус, или зголемените противречности поради долготрајната политика на девалвација ќе водат кон хаотичен развој и уривање на еврозоната, ние не знаеме. Не можеме да кажеме каков опсег и облици на капиталот ќе има. Додека сè уште се наоѓаме во процес на девалвација низ „должничката криза“, прерано е да се каже кои облици и содржини на идниот режим на акумулација, ако воопшто и ќе има таков, ќе бидат погодени со девалвираната работна сила и колку стабилни ќе бидат тие. Овој процес доведе до конкуренција меѓу капиталистичките „непријателски бараќа“ каде што, на ниво на односи меѓу нацијата-државата и на националниот терен, најсилниот и најитриот „се обидува да го намали својот удел (загуба) на минимум и да му го подметне на другиот“ (Маркс). Тоа исто така доведе до пораст на национализмот меѓу работничката класа, индивидуалистичката борба за зачувување на својата дејност, извозот на работна сила (посебно стручната) и постепеното пропаѓање на невработената работна сила.

Криза на политичкиот легитимитет

Неодамна беше објавена статијата на Марк Амес кој покажува дека новиот министер за инфраструктура, транспорт и мрежи, Максис Воридис, бил водач на студентската фашистичка група „Студентска алтернатива“ во 1985 г. Кога ова ќе го поврземе со воената хунта, се поставува интересното прашање за војската и нејзината реакција на сите овие промени? Дали некоја нова воена хунта би можела да ја заземе моќта за да го одбрани капиталот?

Расправите за можноста од нов воен удар не се нови. Тие повторно заживеаја кога поранешната влада ненадејно реши да спроведе промени во врвот на војската за да ја продолжи власта на својата партија и да има надзор над военото раководство во мигови на работнички отпор и нивната неможност да најдат рамнотежа меѓу различните цели на грчкиот капитал. Но, една од главните прилини е потребата за обезбедување целосна согласност на воените лица за проширувањето на финансиските резони во војската (укинување на некои воени корпуси, главно на северот од Грција), бидејќи поранешниот главен воен заповедник имаше одредени несогласувања околу опсегот на резоните. Новите воени раководители се искусни и беа интензивно вклучени во разни интервенции на НАТО-EU армијата и, што е најважно, млади се и избрани се исклучиво поради нивната послушност кон владата.

Значи, непосредно пред владата на ПАСОК да овозможи нова „влада на национално единство“, тие одбраа лојалисти од својата партија. Исто така, едно списание неодамна откри дека смената на водството на грчките

вооружени сили е поврзана со нивното неодобрување на користење на војската за задушување на штрајковите. Значи, во ситуација на сеопшта криза не можеме да ја исклучиме можноста дека војската ќе биде повикана да биде одговорна за можни репресивни операции против побунетите маси. Според некои извештаи, заповедникот на топовските сили покрај Атина ги повикал подредените да бидат подготвени за борба бидејќи земјата е на работ на пропаста и на војската може да ѝ биде наредено да излезе на улиците.

Меѓутоа, на војската ѝ тешко да игра автономна улога во политичкиот живот на Грција, па затоа е мала веројатноста дека военото раководство би презело иницијатива за заземање на власта за да го спаси капитализмот. Таквата иницијатива би била многу незгодна и за ЕУ, бидејќи државата со која управува војската треба да биде исклучена од ЕУ. Поверојатно е дека грчката влада ќе ја користи војската во случај протестите да се прошират и ситуацијата да ѝ се извлече од контрола на полицијата.

„Славниот референдум кој го предложи ПАСОК не се одржа поради директива од ЕУ. Дали навистина постоеше некаква алтернатива на тој референдум, или тој беше само бирање меѓу „помало зло“ во управувањето со капиталот? Како Грците гледаат на ЕУ и нејзиниот империјализам?

Предлогот за наведен референдум за новиот план на ЕУ беше само трик на претходната влада (и на Папандреу лично), бидејќи беше соочена со сè поголема делегитимизација и не ѝ беше овозможено да го спроведе новиот должнички договор. Значи, нивното решение беше воспоставување нова „влада на национално единство“ со некои членови од Нова Демократија и

ултра-десниот ЛАОС. Медиум за воспоставување на оваа влада беше предлогот за озлогласениот „референдум“ кој Папандреу повеќе го користеше за уценување на Нова Демократија да прифати место во коалициската влада. Не постоеше можност да се одржи таков референдум, бидејќи можеше да го загрози продолжувањето на фискалниот тероризам кој ни беше наметнат последниве две години. Освен тоа, мелодраматичниот начин на кој беше предложен се покажа како многу корисен во тероризирањето на грчкото население во целина, за да го натера да гледа на новата влада како на „решение“. Само одредени делови од левицата во своите илузии сметаа дека референдумот е одржлива и можна опција, и дека на тој начин власта ќе му биде предадена на народот.

Популистичкиот национализам е доминантен меѓу дел од грчкиот пролетаријат кој учествува во борбите. Оваа идеологија главно е промовирана од страна на левите политички партии и сили кои во голема мера влијаат на дискурсот и дејствувањето во рамки на борбата. Иако многу пролетери и ситни буржуи, кои се тешко погодени од кризата, се партиски неопределени, националниот идентитет се појавува како последното имагинарно засолниште кога сè останато забрзано се распаѓа. Зад слоганот против „странската, продадена Влада“ или „спас на државата“, „националниот суверенитет“ и „новиот устав“ лежи длабокото чувство на страв и отуѓување во кои „националната заедница се појавува како волшебна обединувачко решение. Класните интереси често се изразуваат низ националистичката терминологија, произведувајќи збунувачки и експлозивен политички коктел.

Идеологијата на „национално заедништво“ исто така е промовирана и користена од самата грчка капиталистичка држава. Партнерите во рамки на ЕУ се портретирани како заповедници и соперници; обединетото европско село, чишто жители живеат складно и заеднички демократски решаваат, се распаѓа, додека прашањето од исклучителна важност, одбраната на нацијата, оваа вечна измама доаѓа до израз. Најконзервативниот дел од грчкиот пролетаријат кој не е подготвен да ја поништи девалвацијата низ класна борба и кој ја поддржува неолибералната политичка програма ги полага своите надежи во идното зголемување на вредноста на сопствената работна сила преку зголемување на конкуритивноста на грчкото стопанство.

Во обата случаи, ЕУ, а посебно Германија како очигледен водач, се смета за страна на моќ која наметнува мерки и политики на штедење за да го зачува својот интерес и целосната отплата на долгот на грчката држава. Втората раширена идеја е дека моќните земји од ЕУ имаат поглед насочен на евтино стекнување на грчките национални интереси и постојан капитал. Владата се доживува како слуга на странските интереси која ја изгубила сувереноста

поради фискалните обврски на грчката држава. Главната разлика меѓу левата и неолибералната политичка пропаганда лежи во методологијата на враќање на „националната сувереност“. Во неолибералниот случај, тоа ќе се постигне низ успешно наметнување на програмата за штедење. Во случајот со левичарите, тоа ќе се постигне преку национално независен, социјалдемократски пат на „развој на земјата“, т.е. со капиталистички развој.

Се разбира, постојат и маргинални политички струи меѓу пролетаријатот во Грција кои ја сфатија вистинската природа на програмата на штедење, односно, дека станува збор за суров класен напад на пролетаријатот со цел издржување на кризата низ заздравување на профитабилноста на грчкиот капитал кој со себе повлекува уништување на неговите непродуктивни делови (како што се малите семејни претпријатија кои масовно се затвораат). Класно освестените делови од пролетаријатот сфатија дека овој напад е специфичен облик на заедничката капиталистичка стратегија на ЕУ во Грција. Усвојувањето на заедничката валута беше облик на заедничка капиталистичка стратегија во ЕУ. Програмите за штедење кои се спроведуваат во блиска иднина ќе бидат спроведени во цела ЕУ и нивната консолидација во т.н. Европска фискална унија, за да управуваат со европската должничка криза и да ја спасат заедничката валута.

Последниве неколку години Грција е епицентар на светската класна борба. Каков впечаток оставија судирите меѓу Грчката комунистичка партија (ККЕ) и остатокот од движењето врз самото движење? Дали сето тоа ја ослабна кохезијата на движењето?

Пред сè, би сакале да ја коментираме карактеризација на епицентарот на светската класна борба. И покрај фактот дека активноста на пролетаријатот е континуирана и жива, и создава реални пречки за тековното реструктуирање на класните односи, таа останува „слаба“. Борбите сè уште се фрагментирани, дефанзивни, поголемиот дел од нив се под контрола на синдикатите и присутен е целосен недостиг од автономија на пролетерското дејствување и радикални содржини на борбата од синдикалните барања. Одговорот на поголемиот дел од работничката класа или е окарактеризиран со индивидуалистички менталитет или секциски идентитет кој репродуцира поделби во самата класа, или од националистичко-популистички менталитет на обвинување на „корумпираните“ политичари.

Меѓутоа, признаваме дека класната борба во Грција има директно и индиректно влијание на класната борба на пошироко ниво, посебно во Европа, бидејќи е јасно дека слични мерки на „прилагодувања/штедење“ веќе почнаа да се спроведуваат и во други европски земји.

Нападот на „кризата со јавниот долг“ брзо најде своја мета во јавниот сектор. Сходно на тоа, работниците од овој сектор беа првите кои одговорија против кратењето на платите, огромните резони во јавната потрошувачка, укинувањето на јавните услуги и распуштањето голем број државни институции. Освен штрајковите и протестите кои ескалираа во октомври минатата година, бранот протести во градските совети, министерства и канцеларии на јавните служби од страна на јавните службеници во Атина и низ земјата беше одбележан од несекојдневно унапредување на борбата во овој сектор. Работниците го блокираа влезот во зградата на управата за информатичка служба на социјалната сигурност, влезовите на Министерството за развој, Министерството внатрешни работи и Министерството за домување, како и влезот на пензиската управа при Главниот државен финансиски завод. Овие милитантни практики, кои барем привремено ги блокираа владините планови за „работни резерви“ (според кои 30.000 државни службеници требаше да ги изгубат работните места во следните неколку месеци) го сигнализираа буџетето на мнозинството хронично тромави државни службеници чиешто постоење, според државната пропаганда, сега претставува главниот „структурален проблем“ на државата.

Капиталистичката криза се прикажува како исклучително нездрава за пролетерите, како што тешките резони во сите видови здравствени услуги покажуваат: околу 40% кратења во болничките буџети, намалување на работната сила, известувања за повремени недостиг од медицински прибор, спојување или дури и затворање на болници, ментални установи и рехабилитациони центри. Здравствените работници реагираа со постојани

штрајкови, па дури и со заземање на Министерството за здравство (последното заземање траеше 15 дена!). Интересна борба се одвиваше во Општата болница во Кукуш (Килкис), град на северот на Грција, во траење од неколку недели. Пленумот здравствени работници (вклучувајќи ги и докторите) реши да ги заземе просториите и започна со бел штрајк, решавајќи ги само итните случаи сè додека не им се исплати во целост платата за сите работни часови и не им се зголеми приходото на ниво пред доаѓањето на тројката (ЕУ-ЕЦБ-ММФ). Исто така, вршеа бесплатна здравствена заштита, прогласувајќи дека долготрајните проблеми на Националниот здравствен систем во државата не можат да бидат решени преку ограничените барања на здравствениот сектор, и со тоа своите делумни интереси ги сместија во рамки на политичките и економските барања против бруталниот капиталистички напад, барајќи солидарност од сите. Иако окупацијата на болницата е завршена, неплатените здравствени работници го продолжија белиот штрајк.

Две млекарници во Атика и Лариса беа терен за некои победи: по еднодневниот штрајк во млекарницата Агно против отпуштањата и судирот со интервентната полиција, работниците си ги вратија работните места. Во Лариса штрајкот ги присили шефовите да се откажат од отпуштања и кратење на платите. Во една фармацевтска фабрика во северот на Атика, 330 работници се бореа за своите неисплатени плати, а влегоа во судир со полицијата кога шефовите се обидоа да ја отстранат стоката вредна илјадници евра од фабриката. 400 работници од челичаната Елиники Чаливургија во западна Атика штрајкуваа над 150 дена, како одговор на 50 откази откако работниците го одбија новиот колективен договор (работа 5 часа на ден за 50% помала плата) со кој беа уценувани од шефовите.

Борбите за плати се многу чести и во услужниот сектор. Хотелските работници во северна Грција штрајкуваа барајќи ги заостанатите плати, а поголемиот дел од нив се млади и невработени луѓе. И „комунистичките“ шефови се погодени од рецесијата. Во февруари 2010 г. управата на радиостаницата 902 ФМ и телевизијата 902, во сопственост на грчката комунистичка партија (ККЕ), почна да ги отпушта вработените кои не се членови на партијата, без претходна најава. Кога работниците почнаа да се организираат против отпуштањата, се соочија со партиската „подели, па владеј“ тактика. Но, ККЕ беше во судир и со останатите протестанти на генералниот штрајк на 20 август 2011 г. Нивните членови беа стационирани во воена формација околу парламентот, свртени кон демонстрантите, наоружени со заштитини шлемови и палки, и го оневозможуваа пристапот на секого, па дури бараа од новинарите да го потврдат својот идентитет и ги напаѓаа сите оние во толпата кои му пркосеа на нивниот кордон. За сето тоа време интервентната полиција стоеше зад нив, а кога започнаа судирите, таа дојде да ги заштити, напаѓајќи ги луѓето со хемикалии и флеш гранати, и расчистувајќи ја областа.

Подоцна се откри дека сталинистите склопиле договор со полицијата за да можат самостојно да го „надгледуваат“ протестот. Според нашите сознанија, слични договори се постигнати меѓу ККЕ и останатите помали леви партии и синдикати, така што на секој му е доделено посебно место близу парламентот под услов да ја прифати хегемонијата на ККЕ. Пораката од овој судир имаше двојно значење: се покажа дека пролетерите, освен со полицијата, мораат да се справуваат и со сталинистичката полиција. Земјаќи предвид дека многумина го гледаат настанот како судир внатре во протестантското движење, акцијата на ККЕ вбризга страв меѓу луѓето. Истовремено, ККЕ докажа дека е подготвена да го наметне „законот и редот“ како и парламентарната полиција.

Веруваме дека ККЕ и левицата воопшто ќе играат клучна улога во капиталистичката доминација, посебно ако главните капиталистички актери (ПАСОК и Нова Демократија) не успеат да преовладејат во иднина на политичката сцена. Исто така, потегот на ККЕ може да се протолкува и како прв чин на новата политичка доктрина која за цел има пацифизирање на демонстрациите и маргинализирање на насилството на пролетаријатот преку создавање и засилување на поделбите меѓу „насилните“ и „ненасилните“ демонстранти. Поделби кои избледеа за време на претходните мобилизации. Оваа нова доктрина е остварена преку соработка со полицијата и партиско/синдикалните механизми.

Што можете да ни кажете за пленумите? Како се појавија тие? Ги поддржуваат ли работниците? Дали се под големо влијание на политичките партии? Постојат ли пленуми на работните места или само се ограничени на плоштадите?

Првите „пленуми“ се појавија за време на востанието во декември 2008 г. Во многу случаи беа поврзани со окупации на јавните згради како што се градските совети. „Окупаторите“ организираа состаноци со мештаните, обидувајќи се да ја прошират борбата преку организирање локални акции, секогаш поврзани со „бунтот“. Во сите овие акции, заедничка карактеристика беше обидот за „отворање“ на бунтот кон кварталите. Овие пленуми беа сфатени како „квартовски пленуми на борбата“ или „народни пленуми“. Но, пленумите постепено почнаа да слабеат и поголемиот дел од нив или исчезнаа или продолжија да постојат со малку учесници.

Поголемиот дел од луѓето кои учествуваа во нив беа анархисти/анти-авторитарци, левичари, но и жители на кварталите (работници, невработени, студенти, па дури и сопственици на мали продавници) кои не беа политизирани. На самиот почеток повеќето учествуваа како бунтовници, но како што спласнуваше востанието така се враќаа старите идентитети: идентитетот на анархист/анти-авторитарец, левичар или „жител“ кој само се занимава со локалните проблеми на кварталот.

Следното динамично оживување на пленумите се одвиваше во мај 2011, под влијание на движењето *Indignados* од Шпанија, како и востанијата во Египет и Тунис. На 25 мај 2011 г. неочекувано движењето со пленум од плоштадите настана во Атина. Од првиот ден протестирачите го зазедоа плоштадот

Синтагма, кој се наоѓа во самиот центар на Атина и стана место каде што се одржуваше дневен пленум на кој учествуваа неколку стотици, па и неколку илјади луѓе. Почетниот повик беше прогласувањето независност и одвојувањето од политичките партии, застапувања и идеологии. Исто така, беше прогласено дека мирно ќе се протестира против мерките на штедење, државното управување со должничката криза и „сите оние кои не доведоа до оваа ситуација“. Понатаму, главен слоган беше „вистинска демократија“, кој по неколку дена беше заменет со „директна демократија“. Почетните напори на организаторите за поставување тела одредени за демократските правила за пленумот беа отфрлени од страна на учесниците, но одредени прописи беа воспоставени, а се однесуваа на временското ограничување на говор (90 секунди), начинот на кој некој може да предложи тема за расправа (во писмен облик, два часа пред почетокот на пленумот) и начинот на кој говорниците се бираат (преку лотарија). Исто така, мора да се напомене дека околу јадрото на пленумот постојано имаше многу дискусии, настани, па дури и судири меѓу учесниците.

Левичарите, посебно оние од СИРИЗА, брзо се вклучија во пленумот на плоштадот Синтагма и ги презедоа важните позиции во групите кои се формираа за да се врши окупацијата на плоштадот Синтагма, поточно групата за „секретарска поддршка“ и онаа за „комуникација“. Овие две групи беа најважни бидејќи го организираа дневниот ред на пленумот, како и текот на дискусијата. Мора да се напомене дека овие луѓе не ја нагласуваа отворена својата политичка припадност и настапуваа како поединци.

Што се однесува до класниот состав на пленумот, повеќето луѓе кои учествуваа беа пролетери (невработени работници, работници од јавниот сектор, студенти, работници од приватниот сектор итн.) и многумина ориентирани кон демократската левица (патриотска, антифашистичка и анти-империјалистичка). Пленумот на плоштадот Синтагма траеше над два месеци. За тоа време беа донесени многу одлуки, вклучувајќи и организација на директни акции. Сепак, на крајот многу малку луѓе навистина учествуваа во нив. Се чини дека директно-демократскиот процес на гласање за или против одреден предлог на така масовен пленум се стреми кон репродуцирање на пасивноста и улогата на индивидуализиран набљудувач/гласач. Оваа пасивност и индивидуализација кај значаен дел од луѓето беа надминати во деновите на генерални штрајкови, кога потребата за борба против обидот на државата да ги распушти протестите и да го заземе плоштадот Синтагма не само што доведе до учество на илјадници луѓе и судири со полицијата, туку до изразување вистинска солидарност меѓу протестирачите.

Пред крајот на јули 2011 г. полицијата го расчисти плоштадот. Потоа, сите обиди кои се презедоа за да се заживее пленумот, но без повторно заземање на плоштадот, пропаднаа. Една од причините е дека повторното присвојување на просторот, кој го обезбеди окупацијата, беше многу важно за постоењето на пленумот, не само во смисла на заштита од полицијата туку и како предуслов за создавање пролетерска јавна сфера. За време на окупацијата на Синтагма многу локални пленуми никнаа во различни квартави, не само во Атина туку и во други градови. Нивните карактеристики беа горе-долу слични на оние на пленумот од Синтагма, но на помало ниво. Многу од овие пленуми сè уште постојат, но со мал број на учесници, освен неколку исклучоци. Тие се сосредоточуваат повеќе на локалните проблеми, но и организираат активности за одбивање на исплата на новиот данок на имот кој е вклучен во сметките за струја. Што се однесува до работните места, немаше пленуми надвор од синдикалната машинерија.